

ШАҒЫН БИЗНЕС

Шағын бизнес — ешқандай монополистік бірлестікке кірмейтін және экономикада монополияға қатысты бағынышты рөл атқаратын жеке меншіктегі ұсақ және орта кәсіпорындардың қабылданған жиынтық атауы. Дамыған елдерде сыртқы экономикалық байланыстардың негізгі бөлігі Шағын бизнестің үлесіне тиеді. Елімізде 20 ғасырдың 90-жылдары белсенді түрде жүргізілген жекешелендіру үдерістері шағын кәсіпкерліктің қалыптасып дамуына жол ашты. Республикада Шағын бизнестің дамуы экономиканың ойдағыдай реформалануы көрсеткіштерінің бірі болып табылады. Кәсіпкерлер табы — нарықтық дамудың ажырағысыз нышаны, экономикалық қатынастардың дербес субъектісі.

Шағын кәсіпкерлік секторы бірқатар әлеуметтік атқарымдарды орындайды, олардың қатарына жұмыспен қамтылу, әлеуметтік шиеленісті бәсеңдету және нарықтық қатынастарды демократияландыру жатады. Шағын бизнесті шағын кәсіпкерлік деп те атайды. Республикада шағын кәсіпкерлік тиімді нарықтық экономиканың дамуы үшін құрылымдық түзуші фактор ретінде маңызды рөл атқарып отыр. Ол бәсекелі ортаның дамуына жол ашты, нарықты тауарлармен және көрсетілетін қызметтермен молықтырды, халықтық кәсіпшілікті жаңғыртты, жергілікті билік органдарының экономикалық базасын нығайтты, ауылдардың, шағын және орта қалалардың дамуына септігін тигізді.

Кәсіпкерлік – адам қызметінің ерекше саласы және ол еңбектің басқа түрлерінен оқшауланып тұрады. Бұған кезінде атақты неміс экономисі Гарвард университетінің профессоры – Йозеф Алоиз Шумпетер (1883-1950ж) мән берді. Оның айтқан мынадай сөзі бар еді: «Кәсіпкер болу – басқаның істегенің істемеу». Екінші жағынан кәсіпкерлер – алдымен кәсіпкерлік жұмысты ұйымдастырушылар. Ол туралы француз экономисі Жан Батист Сэй (1767-1832ж) былай деген: «Кәсіпкер – адамдарды өндірістік шеңбер ауқымында ұйымдастыратын адам».

Экономикалық әдебиеттерде кәсіпкерлік пен бизнес ұғымдарын балама түрінде қарастыру жиі кездеседі. Бизнес пен кәсіпкерлік жақын ұғымдар болғанымен, оларды бір бірімен баламалап, теңестіріп қолдану болмайды.

Шағын бизнесті қолдаудың Федералдық Қоры арқылы әр түрлі жобалар қаржыландырады. Бұл қорға федералдың меншіліктегі кәсіпорындарды жекелендіруден түсетін қаржының 5 % келіп түседі . Федералдық Қор арқылы шағын кәсіпкерлікті қаржыландыру жүйесі екі қағидаға негізделген:

- Федералдық Қордан жұмсалатын әрбір рубльге аймақтардан да бір рубль жұмсалуды керек .
- Қаржыландыру өкілетті банктер арқылы жүзеге асады .

Қазақстанда шағын кәсіпорынды ашу үшін жұмсалатын күш – жігерді шет елде шағын кәсіп орын ашуға жұмсалатын уақытпен салыстыру мақсатында Франция Үкіметінің шағын кәсіпорындар үшін жасап жатқан шараларының атап өткен жөн. Франциядағы тұрақты түрде дамып жатқан саясаты жатыр. Басты назарда шағын және орта кәсіпорындар. Себебі бұл Кәсіпорындар нақты экономиканың ең динамикалық елі. Францияда шағын кәсіпорындарға жұмысшылар саны 500-ден аспайтын кәсіпорындар жатады. Ресми дерек бойынша Францияда шағын және орта кәсіпорындар -16500000 адам жұмыспен қамтылған. Орташа есеппен бір кәсіпорында 7 адам жұмыс істеген. Әдетте әкімшілік процедуралар шағын кәсіпорындар құруға кедергі келтіретін мәлім, Сондықтан Франция үкіметі формальді мәселелерді қысқаруға көшті. Францяда шағын бизнесті несиелеу негізінде пайдасыздық өсімді мемлекет бонофикациилайды. Бонификция- Бұл жеңілдету

Бағдарламаның мақсаты–шағын және орта бизнестің тиімділігі мен бәсекеге қабілетілігін артыруы. Салық салуға жеңілдіктер, консультациялық қызмет саласында артыру.

Мемлекеттік органдар,

бір жағынан, кәсіпкерлерге арнайы мамандардың қызметі арқылы көмек көрсетеді;

екінші жағынан, жеке консультацияға жүргізген жағдайда фирмалардың ол үшін жұмсайтын шығындардың айтарлықтай бөлігін өтеуді өз мойнына алады.

Шетелдік тәжірибеге қарап Республикамызда атқаратын іс-шаралар әлі көп екенің байқауға болады. «Шағын кәсіпкерлікті қолдау туралы » заң атқаратын іс –шаралардың бастамасы ғана, экономиканың бұл секторы көтеру үшін жүйелі түрде жұмыс атқарылуы керек. Республикамызда шағын және орта кәсіпкерлікке көмек керек.

